

EUD elevers uddannelses-og bopælsmønstre

Karin Topsø Larsen,
Høring om den geografiske dækning af ungdomsuddannelserne
1. februar 2017

Problemstillinger

- Små institutioner beliggende i lokaliteter der oplever faldende befolkningsgrundlag udfordres på deres udbud – desto færre unge, desto mindre faglig diversitet i udbuddet.
- EUD systemets stigende (geografiske) kompleksitet: GF1, GF2, HF – potentielt hver sin beliggenhed... samt flere og kortere praktikpladsforløb.

Hvad betyder et begrænset lokalt udbud og EUD systemets høje grad af (geografisk) kompleksitet for unges uddannelsespræferencer – og deres bopælsmønstre?

- Disse spørgsmål er især vigtige for arbejdsmarkedet uden for de større byer, hvor 40-46 % af de beskæftigede i dag har en erhvervsuddannelse.
- Fremskrivninger viser stigende efterspørgsel for erhvervsuddannede – ikke pga. af vækst, men afgang af store årgange faglærte fra arbejdsmarkedet.

Ph.d. forskning: kombineret statistisk undersøgelse med interviewundersøgelse.

Statistisk undersøgelse: Udgangspunkt i 3 udvalgte case kommuner i Vendsyssel og Bornholm

- Frederikshavn, Jammerbugt og Bornholm
- Fulgt fra 2000-2011, (16,17,18 år – 27,28,29 år)

Interview-baseret undersøgelse og analyse af de unges veje i EUD med fokus på hvordan de har orienteret sig i overgangen til deres grundforløb og i overgangen fra GF til HF. Fokus på betydning af motiver og strategier for lokalt og ikke-lokalt uddannelsesvalg

Interview af 24, 17-21 årige i overgangen fra GF til HF (eksplorativ)

Statistik: de erhvervsuddannede og bopælsmønstre

Går bedre på landet end i byerne, men de 15 % der ikke får en uddannelse er frafaldet EUD. Stor mobilitet blandt de faglærte, men er godt grundlag for de lokale arbejdsmarkeder.

- Ca. 36 % af unge `på landet´ gennemfører en EUD. (Ca. 25 % fra byerne).
- Stort set alle uden formelt kompetencegivende uddannelse har påbegyndt en EUD, men ikke afsluttet (15 % af ungdomsårgang).

De lokale uddannelsesinstitutioner er vigtige for de unge – deres indgang til EUD systemet sker her og det har betydning for deres bopælsmønstre

- Over 70 % tager hele eller dele af deres erhvervsuddannelse på den nærmeste EUD uddannelsesinstitution, <30 % tager den udelukkende længere væk. Uddannelsesinstitutionerne er afhængige af deres opland.
- Generelt 50-66 % EUD uddannede bliver boende. Fraflytning langt højere blandt unge, der IKKE uddanner sig lokalt end de, der uddannes lokalt (ca. 60 % for mænd, 60-80% for kvinder).

Tre overordnede præferencer:

- Præference for den faglige orientering
- Præference for en mobilitetsafhængige orientering
- Præference for det lokale som orienteringslandskab

De fagligt orienterede – præference for det faglige

Bruger grundforløb til orienteringsproces. Aktiv praktikpladsstrategi, skifter ikke fag. Bliver mobile som led i proces. Børn af faglærte og ufaglærte, der er tilknyttet arbejdsmarkedet.

De mobilitetsorienterede – præference for at flytte væk

Ønsker at fraflytte det sted, der er opvokset. Vælger fag, der ikke udbydes lokalt, bor på skolehjem og er afhængige af skolens hjælp. Børn af faglærte. DOG: fare for geografisk glidebane, hvis ikke fagligt afklaret.

De lokalt orienterede – præference for at orientere sig lokalt

- To 'typer'

1) Tilvælger det lokale

Vælger bevidst lokalt udbudte fag og søger aktivt at finde lokal praktikplads (SKP). Familie, kærester, hobbyer. Udfordres af mangel på lokale praktikpladser. Afhængig af SKP.

2) De facto lokale/ 'ender' lokalt

Ubevidst om deres lokale begrænsning. Gennemfører grundforløb uden skift. Vælger lokalt udbudte hovedfag – ofte de brede fag.

Udfordres af overgang til hovedforløb – skifter fag uden længere beslutningsproces.

- Svært ved at forstå hvad faget kræver, kender ikke sig selv
- Børn af ufaglærte forældre, der er udenfor arbejdsmarkedet (enlige mødre, uden kontakt til fædre – ingen faglig socialisering hjemmefra)

Hvad betyder det?

Behov for at anerkende:

- At de lokale erhvervsuddannelsesinstitutioner spiller en vigtig rolle som indgang til hele systemet. De fleste unge shopper ikke bredt fra start. Understøtter det nuværende institutionssystem udfoldelse af denne rolle? / taxameter mellem samarbejde og konkurrence...
- Et begrænset lokalt udbud går først og fremmest ud over de, der ikke er fagligt afklarede – de har ikke grund til at orientere sig uden for lokalområdet. Rammes af lokale ubalancer på fagudbud og praktikpladser og er frafaldstruede.
- Faglig identitet og faglig indlejring er vejen til at gennemføre en uddannelse. Faglig indlejring giver mobilitet. Kan ikke forvente mobilitet uden faglig indlejring. Skal holde øje med den ny GF1 og GF2 struktur. Er GF1 nok til faglig afklaring. GF2 geografiske udbudsstruktur?
- EUD reform vil ændre elevstrømme – fra gymnasier til EUD. Med hvad med det frafaldne? 15 % uden uddannelse. Særlige faglige indsatser for unge fra hjem uden faglig socialisering – ikke kun uddannelsespolitik, men regional udviklingspolitik.

Tak for
opmærksomheden

CRT
CENTER for REGIONAL-
& TURISMEFORSKNING

